

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
76 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2016

Наукове видання

Збірник тез доповідей 75 наукової конференції викладачів академії
18 – 22 квітня 2016 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами
За достовірність інформації відповідає автор публікації

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова
Укладач Л. В. Агунова

Редакційна колегія

Голова

Єгоров Б. В., д-р техн. наук, професор

Заступник голови

Капельянц Л. В., д-р техн. наук, професор

Члени колегії:

Амбарцумянц Р. В., д-р техн. наук, професор
Безусов А. Т., д-р техн. наук, професор
Віннікова Л. Г., д-р техн. наук, професор
Гапонюк О. І., д-р техн. наук, професор
Жигунов Д. О., д-р техн. наук, доцент
Іоргачева К. Г., д-р техн. наук, професор
Коваленко О. О., д-р техн. наук, ст. наук. співробітник
Крусір Г. В., д-р техн. наук, професор
Мардар М. Р., д-р техн. наук, професор
Мілованов В. І., д-р техн. наук, професор
Осипова Л. А., д-р техн. наук, доцент
Павлов О. І. д-р екон. наук, професор
Плотніков В. М., д-р техн. наук, доцент
Савенко І. І. д-р екон. наук, професор
Тележенко Л. М. д-р техн. наук, професор
Ткаченко Н. А., д-р техн. наук, професор
Ткаченко О. Б., д-р техн. наук, доцент
Хобін В. А., д-р техн. наук, професор
Хмельнюк М. Г., канд. техн. наук, доцент
Станкевич Г. М., д-р техн. наук, професор
Черно Н. К., д-р тех. наук, професор

**ТЕХНОЛОГІЧНІ ПРОЦЕСИ ДЛЯ ХАРЧОВИХ І
ЗЕРНОПЕРЕРОБНИХ ГАЛУЗЕЙ АГРОПРОМИСЛОВОГО
КОМПЛЕКСУ**

спричиняє зміни у харчуванні, які здатні викликати стани, коли окремі нешкідливі у звичайних умовах хімічні сполуки зі складу харчових продуктів після взаємодії зі сполуками з продуктів, отриманих методами біотехнологій, можуть ставати токсичними і викликати неадекватні реакції. Це особливо стосується окремих вразливих груп населення (дітей, хронічно хворих, осіб похилого віку, вагітних, матерів-годувальниць та ін.).

Таким чином, потенційна небезпека (ризик) пов'язується з виникненням нових сполук побічного і супутнього характеру на всіх стадіях реалізації біотехнологій, несанкціонованим потраплянням їх у довкілля і, як наслідок — до харчових і кормових ланцюгів, потраплянням в довкілля небезпечних і потенційно небезпечних речовин з відходів таких продуктів, включаючи можливість умисного їх використання і навіть вивільнення ГМО в довкілля. Це робить біотехнологію новим і дуже потужним фактором глобальної безпеки харчових продуктів.

Урахування всіх діючих і нових факторів безпеки харчових продуктів зі своєчасною розробкою адекватних превентивних заходів реагування економічного, політичного, юридичного, технічного характеру дозволить забезпечити стале зростання обсягів виробництва безпечного продовольства як основи продовольчої безпеки країни, передумови зміцнення її експортного потенціалу і підвищення рівня життя і захищеності населення.

УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕЧНІСТЮ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ТА ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ В УКРАЇНІ

**Кіров І. М., канд. хім. наук, ст. науковий співробітник
Одеська національна академія харчових технологій**

Система технічного регулювання у споживчій сфері це система інструментів, які використовує держава для створення сприятливих умов насичення споживчого ринку якісними та безпечними товарами, підвищення рівня захисту здоров'я та безпеки споживачів, удосконалення законодавства України з захисту прав споживачів, його адаптація до законодавства ЄС.

У вересні 2014 року Кабінет Міністрів України під приводом оптимізації системи центральних органів виконавчої влади скоротив їх кількість удвічі. Для галузі АПК ця цифра стала рекордною — 4 рази. Замість чотирьох служб утворили одну — Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужба — ДПСС). Новій організації передали функції Держспоживслужби, Держветфітослужби, Держсанепідемслужби та частину функцій Держсільгоспінспекції.

Для нормативного забезпечення діяльності нової служби Верховною Радою був прийнятий закон від 22.07.2014 р за № 1602-VII» «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів» [1], який набув чинності 20 вересня 2015 року. Законом скасовано 35 документів дозвільного характеру та дозвільних процедур. Закон вносить зміни до 10 законодавчих актів: Кодекси — 2, Закони — 7, Декрети — 1. Зокрема, з Закону України «Про захист прав споживачів» зі сфери дії закону вилучені харчові продукти, залишилися непродовольчі товари і послуги. Змінюються вимоги до маркування товарів, інші зміни.

Закон № 1602-VII викладає Закон України «Про безпечність та якість харчових продуктів» у новій редакції. Нова його назва «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» [2]. Уточнюється значна кількість термінів, деякі відмінюються, уточнюється сфера дії закону: розповсюджується тільки на санітарні заходи і об'єкти санітарних заходів (в першу чергу харчові продукти).

12.03.2015 р був направлений Відкритий лист до Президента України Порошенка П. О. та Прем'єр-міністра України Яценюка А. П. від представників споживчої громадськості «Про наступ на законні права та інтереси споживачів. Всупереч положенням Угоди про асо-

ціацію Україна — ЄС, Керівним принципам ООН на захист прав споживачів, Європейській хартії захисту споживачів, Стратегії споживчої політики ЄС» [3]. В Листі висловлюється категоричне несприйняття дій влади щодо створення Держпродспоживслужби, її функцій та наведені вагомі аргументи, щодо порушення основних принципів системи технічного регулювання у споживчій сфері, які діють у країнах ЄС.

Відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», реформа у сфері забезпечення безпечності та якості харчових продуктів і реформа у сфері захисту прав споживачів з метою уникнення конфлікту інтересів повинні проводитися різними державними органами. Реальні ж дії щодо створення єдиної Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужба) і проекту нової редакції Закону України «Про захист прав споживачів» свідчать про відверте лобіювання зацікавленими сторонами своїх бізнесових та політичних намірів, порушуючи принцип дотримання пріоритету інтересів споживачів порівняно з інтересами будь-яких корпоративних груп згідно з Керівними принципами ООН на захист прав споживачів, а саме: створення Держпродспоживслужби передбачає не лише поєднання двох вищенаведених реформ в одну, а й реалізує намір надати функціям забезпечення безпечності харчових продуктів первинного значення щодо системи захисту прав споживачів (ЗПС). Фактично уповноваженим органом з державного контролю за безпечністю харчових продуктів визначена Державна ветеринарна та фітосанітарна служба, яка у відповідності до прийнятих документів зводить існуючу комплексну систему державного нагляду та контролю у цій сфері практично до здійснення ветеринарно-санітарного контролю за харчовими продуктами тваринного походження.

При цьому, як випливає з окремих положень закону «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» [2], пріоритетом останнього є захист бізнес-інтересів, а не необхідність захисту здоров'я населення України від небезпечної продукції та попередження виникнення захворювань харчового походження. На користь цього свідчить зосередження в одному органі функцій видачі дозвільних документів та державного контролю у відповідній сфері, а також вибірковий підхід до застосування окремих дозвільних процедур. Це принципова системна помилка, яка свідчить про нерозуміння сутності системи ЗПС, в рамках якої знаходяться всі сектори та сегменти споживчого ринку, у тому числі й харчових продуктів. Такий помилковий підхід спотворює та руйнує цілісність системи ЗПС та є результатом намагання певних структур бізнесу та управління поставити свої функції й повноваження над системою ЗПС.

Порушуючи Ст. 22 Конституції України, із Закону України «Про захист прав споживачів», вилучені всі норми щодо харчової продукції, її якості, безпеки та здійснення державного нагляду чим звужується чинний рівень захисту прав споживачів. На неприпустимість таких дій звертається увага і в Європейській Хартії захисту споживачів, а саме: «Національне законодавство з питань захисту прав споживачів має містити загальні вимоги з безпечності харчових продуктів, інших товарів, а також послуг».

Такі дії влади прямий шлях до створення ще одного потужного центру корупції, ганебний приклад живучості старих злочинних методів імітації реформ і повного ігнорування прав та інтересів тих, для кого власне реформа і здійснюється.

Служби та інспекції що були об'єднані в Держпродспоживслужбу також не бачать в цьому об'єднанні сенсу. Так ще у жовтні 2014 року громадська рада при Держветфітослужбі виступила із заявою проти запропонованого реформування. «Проаналізувавши зазначене вище рішення Кабінету Міністрів, можна дійти висновку, що об'єднуються несумісні органи, новоствореній службі надаються невластиві їй функції, які не можуть бути об'єднані та виконуватися одним центральним органом виконавчої влади», — йдеться в повідомленні громадської ради [4]. На початок 2016 р вже відбулася зміна керівника Держпродспоживслужби, чисельність державних службовців і працівників та структура апарату служби повністю не визначені.

Висновок. Структурні зміни в державних органах України, які відповідають за споживчу політику відбуваються повільно і, не завжди відповідають чітко прописаним вимогам ЄС

та СОТ. Це негативно впливає на безпеку України в економічній сфері, на формування конкурентоспроможності вітчизняної продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках, на забезпечення захисту прав споживачів в Україні.

Список літератури

1. Закон України. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів: закон від 22.07.2014 р за № 1602-VII [Електронний ресурс]: [Веб-сайт] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/1602-18> – Назва з екрана.
2. Відкритий лист до Президента України Порошенка П. О. та Прем'єр-міністра України Яценюка А. П. від представників споживчої громадськості [Електронний ресурс]: [Веб-сайт] – Режим доступу: <http://www.utt.org.ua/2015/03/17/vidkritij-list-do-prezidenta-ukra%D1%97ni-poroshenka-p-o-ta-premyer-ministra-ukra%D1%97ni-yacenyuka-a-p-vid-predstavnikov-spozhyvcho%D1%97gromadskosti/> – Назва з екрана.
3. Закон України. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: закон від 23 грудня 1997 року № 771/97-ВР [Електронний ресурс]: [Веб-сайт] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80> – Назва з екрана.
4. Реформа Держпродспоживслужби: небезпечне зволікання. Стаття від 05.06.2015 [Електронний ресурс]: [Веб-сайт] – Режим доступу: <http://www.agrotimes.net/journals/article/reforma-derzhprodspozhivsluzhbi-nebezpechne-zvolikannya> – Назва з екрана.

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ІМІТОВАНОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ОСНОВІ СУРІМІ

Памбук С. А., канд. техн. наук

Одеська національна академія харчових технологій

Постійне зростання кількості фальсифікованих товарів на вітчизняному ринку, їх незаконне виробництво й переміщення через митний кордон зумовлюють практичну необхідність досліджень з ідентифікації. Масштаби проведення таких досліджень вкрай обмежені і проводяться вони тільки при сертифікаційних випробуваннях. Водночас ідентифікація фактично запроваджена в практику митних органів і установ із справ захисту прав споживачів; без неї неможливе проведення жодної товарознавчої експертизи та встановлення відповідності товарів певним позиціям УКТЗЕД [1].

Згідно з законом України «Про безпечність та якість харчових продуктів» [2]: «Ідентифікація — процедура підтвердження відповідності органолептичних, біологічних, фізичних і хімічних параметрів і властивостей, специфічних для даного виду харчового продукту, тим параметрам і властивостям, які зазначаються при етикетуванні цього харчового продукту, а також процедура підтвердження загальнозазначеної назви даного виду продукції, торговельної марки та/або комерційного (фірмового) найменування».

Продукція імітована на основі сурімі — вид продуктів, які створюються на основі багаторазово промитого рибного фаршу — сурімі. До цієї групи продуктів відносять: «Крабові палички», «Крабові рулети», «Крабове м'ясо», «Сніговий краб», «Крабова локшина», «Креветкові шийки», «Ракові шийки» та ін. [3].

Актуальність ідентифікації імітованих продуктів на основі сурімі обґрунтовується тим, що на сьогодні в Україні жодне підприємство не виробляє основний компонент крабових паличок, тобто сурімі, а отримують сировину з Азії. Не існує національного нормативного документа, який би регулював вимоги до якості та безпечності сурімі, не відомий повний хімічний склад сурімі. Тобто, крабові палички на сьогодні складаються з основної сировини невідомого складу та широкого спектру добавок. Тому вважається актуальним підбір таких критеріїв які б дозволяли швидко і якісно проводити ідентифікаційну експертизу продукції на основі сурімі.

АКТУАЛЬНІСТЬ НАУКОВОГО ОБҐРУНТУВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ КОПТИЛЬНИХ ПРЕПАРАТІВ	
Герасим Г. С., Кушніренко Н. М.....	120
ВПЛИВ ЕЛЕКТРОАКТИВОВАНОЇ ВОДИ НА СТАБІЛЬНІСТЬ ЗАБАРВЛЕННЯ М'ЯСНИХ ПРОДУКТІВ	
Віннікова Л. Г., Пронькіна К. В.....	122
ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА КУЛІНАРНИХ ВИРОБІВ З М'ЯСА ПТИЦІ	
Солецька А. Д., Сгорова А. В.....	123
М'ЯСО ПЕРЕПЕЛІВ В ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА НОВІТНІХ М'ЯСНИХ ПРОДУКТІВ	
Агунова Л. В., Азарова Н. Г., Сіра Н. В.....	125
ФАКТОРИ, ЩО ФОРМУЮТЬ ЯКІСТЬ М'ЯСА СВІЙСЬКОЇ ПТИЦІ	
Поварова Н. М., Мельник Л. А.....	127
ОБҐРУНТУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ЕКСТРАКТІВ ІЗ ВТОРИННИХ ПРОДУКТІВ ВИНОРОБСТВА	
Осипова Л. А.....	128
ВПЛИВ АЗОТНОГО ЖИВЛЕННЯ НА МІКРОБІОЛОГІЧНІ ТА ФІЗИКО-ХІМІЧНІ ПОКАЗНИКИ ВІНОГРАДНОГО СУСЛА В ПРОЦЕСІ БРОДІННЯ	
Ткаченко О. Б., Кананихіна О. М., Пашковський О. І., Войцеховська О. В.....	130
БІОХІМІЧНА КОНВЕРСИЯ ЦУКРІВ ФРУКТОВО-ЯГІДНИХ СОКІВ У ВИРОБНИЦТВІ СИРОПІВ З ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНИМИ ВЛАСТИВОСТЯМИ	
Лозовська Т. С., Осипова Л. А.....	131
ВПЛИВ ЧКД НА ЯКІСТЬ ШАМПАНСЬКИХ ВІНОМАТЕРІАЛІВ	
Ходаков О. Л.....	133
НАУКОВІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КАТЕГОРІЇ ВІН КОНТРОЛЬОВАНИХ НАЙМЕНУВАНЬ ЗА ПОХОДЖЕННЯМ В СИСТЕМІ «ВІНОГРАД—ВІНО»	
Іукурідзе Е. Ж.....	133
ЗАСТОСУВАННЯ СОРБЕНТІВ ТА СТАБІЛІЗАТОРІВ БІОЛОГІЧНОГО ПОХОДЖЕННЯ У ВИНОРОБСТВІ	
Калмикова І. С.....	135
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ФІЗІОЛОГІЧНОГО СТАНУ ДРІЖДЖІВ З ВИКОРИСТАННЯМ БАР ПРОТЯГОМ ГОЛОВНОГО БРОДІННЯ ПИВА	
Мельник І. В., Чуб С. А.....	136
ДОСЛІДЖЕННЯ МОЖЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ СКЛАДОМ ПОВЕРХНЕВО-АКТИВНИХ РЕЧОВИН НА ФІНАЛЬНІЙ СТАДІЇ ВИРОБНИЦТВА ІГРИСТОГО ВІНА	
Ткаченко О. Б., Древова С. С.....	138
ДЕРЖАВНІ ПОСЛУГИ — ТОВАРОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ	
Кіров І. М.....	139
АНАЛІЗ ХІМІЧНОЇ БЕЗПЕЧНОСТІ ПОПКОРНУ	
Бочарова О. В., Решта С. П., Когут С. Г.....	141
БЕЗПЕКА ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ У КОНТЕКСТІ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	
Дроздов О. І.....	143
УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕЧНІСТЮ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ТА ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ В УКРАЇНІ	
Кіров І. М.....	144
ІДЕНТИФІКАЦІЯ ІМІТОВАНОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ОСНОВІ СУРІМІ	
Памбук С. А.....	146
РЕСУРСООЩАДНА ТЕХНОЛОГІЯ ОЧИЩЕННЯ ОЛІЄВМІСНИХ СТІЧНИХ ВОД	
Бондар С. М.....	147
КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ОСНОВНИХ ЕКОЛОГІЧНИХ АСПЕКТІВ МОЛОКОПЕРЕРОБНОГО ПІДПРИЄМСТВА	
Кіріяк Г. В.....	148
КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ВПЛИВУ ВІНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА КОМПОНЕНТИ ДОВКІЛЛЯ	
Крусір Г. В., Мадані М. М.....	150
КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ВПЛИВУ ВІНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ГІДРОСФЕРУ	
Крусір Г. В., Крестінков І. С., Мадані М. М.....	152
КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ВПЛИВУ ВІНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ЛІТОСФЕРУ	
Крусір Г. В., Мадані М. М., Севаст'янова І. С.....	153
ЕКОЛОГІЧНИЙ ДИЗАЙН ВІНОРОБНОГО ВИРОБНИЦТВА	
Крусір Г. В., Цикало А. Л., Мадані М. М.....	155
ОЦІНКА ПОТЕНЦІАЛУ СТІЧНИХ ВОД М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА БІОГАЗУ	
Крусір Г. В., Чернишова О. О.....	157

Наукове видання

**Збірник тез доповідей
76 наукової конференції
викладачів академії**

Головний редактор акад. Б. В. Єгоров
Заст. головного редактора акад. Л. В. Капрельянц
Відповідальний редактор акад. Г. М. Станкевич
Укладач Л. В. Агунова